

Asia: VN/20544/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hyvinvointialueiden tehtäviä koskeviksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi vuosille 2025-2029

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö luonnoksesta hyvinvointialueiden tehtäviä koskeviksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi vuosille 2025–2029

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hyvinvointialueiden tehtäviä koskevista valtakunnallisista tavoitteista vuosille 2025–2029.

Yleistä

Pidämme kannatettavina esitysluonnoksessa kuvattuja tavoitteita ja tutkimustoiminnan sekä tiedon korostamista. Lisäksi on tärkeää, että tavoitteissa painotetaan vaikutavuutta, yhdenvertaisuutta ja taloudellista kestävyyttä.

Suomalaisten lihavuus kasvaa huolestuttavalla vauhdilla, ja siitä on kehittynyt merkittävä kansanterveydellinen haaste. THL:n Terve Suomi -tutkimuksen mukaan Suomessa on yli 1,2 miljoonaa lihavaa aikuista, ja työikäisten sekä nuorten lihavuus on huolestuttavan yleistä. Lihavuuden yhteydessä esiintyy vakavia kroonisia liitännäissairauksia, kuten tyypin 2 diabetesta, korkeaa verenpainetta ja sydän- ja verisuonisairauksia. THL arvioi, että ilman tehokkaita toimenpiteitä lähes 160 000 suomalaista sairastuu tyypin 2 diabetekseen seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Vaikka lihavuus on Käypä hoito -suosituksessa määritelty pitkäaikaissairaudeksi, lihavuutta ei yleisesti tunnisteta sairautena, vaan sitä pidetään yksilön valintana. Tämä vaikuttaa siihen, miten lihavuuden hoitoon suhtaudutaan, ja miten sen ennaltaehkäisyyn, varhaiseen diagnosointiin ja oikea-aikaiseen hoitoon kohdennetaan yhteiskunnan resursseja. Hyvinvointialueet ovat avainasemassa lihavuuden ennaltaehkäisyssä ja hoidon ratkaisemisessa.

BMI on kustannustehokas ja helposti ylläpidettävä väestötason seulontakeino

On kannatettavaa, että lihavuutta aletaan mittaamaan hyvinvointialueilla sosiaali- ja terveyspalveluiden vaikuttavuuden seurannassa. Lihavuuden seulonnassa BMI on yk-sinkertainen, kustannustehokas ja ei-invasiivinen työkalu, joka ei vaadi lisä- tai ylläpi-toinvestointeja perusterveydenhuollossa.

BMI korreloi tilastollisesti useiden metabolisten tasojen kanssa ja sitä voidaan hyödyn-tää mittarina monien sairauksien riskinarvioinnissa. Näitä ovat muun muassa tyyppin 2 diabetes ja sydän- ja verisuonitaudit sekä nivelsairaudet, joiden hoitoon hyvinvointi-alueilla jo nyt käytetään merkittäviä taloudellisia resursseja sekä henkilöstöresursseja.

BMI:n hyödyntäminen väestötason seulontakeinona mahdollistaa korkean riskin hen-kilöiden tunnistamisen jo varhaisessa vaiheessa, jolloin hoitoon voidaan kohdistaa oikea-aikaisia ja kustannusvaikuttavia toimenpiteitä. Seulonta ja varhainen oireiden tunnistaminen on kustannustehokkaampaa, kuin lihavuuteen liittyvien liitännäissai-rauksien hoito.

Vaikka suomalaisessa terveydenhuollossa tehdään BMI-mittauksia, ne eivät useinkaan johda jatkotoimenpiteisiin. Jotta tällainen seulonta takaisi parempia terveyshyötyjä ja sitä kautta lisäisi toimenpiteiden vaikuttavuutta, olisi tärkeää rakentaa järjestelmälli-nen jatkopolku, joka varmistaa seulonnassa tunnistettujen pääsyn ajoissa tarvittavan jatkotutkimuksen ja tuen piiriin.

Kustannusvaikutukset ja yhteiskunnan kantokyky

Lihavuuden ennaltaehkäisy sekä varhainen hoito ovat sekä kansanterveydellisesti että taloudellisesti kriittisiä kysymyksiä Suomessa. Ilman tehokkaita toimenpiteitä lihavuu-teen liittyvät terveystaloudelliset kustannukset kasvavat merkittävästi jo lähitulevaisuudessa.

Lihavuuden hoitamattomuus vaikuttaa yksilön oman terveyden lisäksi koko yhteis-kunnan kantokykyyn. Ylipainoon ja lihavuuteen liittyvät liitännäissairaudet kuormitta-vat yhä enemmän Suomen sosiaali- ja terveyspalveluita. Tämä on erityinen ongelma ajassa, jossa Suomella on vakavia huolia myös huoltosuhteen kehityksen kanssa.

On tärkeää varmistaa, että näihin haasteisiin panostetaan oikeilla, vaikuttavilla ja kustannustehokkailla keinoilla. Toivomme, että hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet huomioivat kattavasti Suomen haasteen kasvavan lihavuusongelman ympärillä.

Jaakko Linna, toimitusjohtaja Novo Nordisk Farma Oy

FI25NNG00029_02_25

Linna Jaakko
Novo Nordisk